

Zwanenhofviering 8 januari 2023

Thema: 'Laat ons zingen...'
van stemmeloosheid tot loflied, een zoektocht

Mededelingen – inzingen- stilte Jeanneke

Openingslied: Ontzagwekkende

Refrein 1: Ontzagwekkende, fantastisch klinkt jouw Naam over de aarde.

Voor het gekraai van een kind ben jij een voedende kracht
Wie tegen is, raakt verstoord,
vijand en wreker verstomd. (tussenspel)

Wanneer ik naar boven kijk zie ik het werk van jouw hand:
duizenden sterren, de maan, kunstig bevestigd door jou.

Refrein 2: Onze schepper, onomvatbaar jouw grootheid aan de hemel.

Wat is daarbij dan de mens, dat jij omziet naar hem?
Kind geboetseerd uit de klei, dat jij beademt zijn hart?

Bijna zo groot als een God - onze schepper
zo maakte jij je de mens - onze meester
kroonde hem schoonheid en pracht - ontzagwekkende
beeld van je eigen gelijk. (tussenspel en refrein 1)

Jij gaf hem heel de natuur, jouw levenswerk uit je handen
en aan zijn voeten gelegd, mag hij beheersen. (meteen refrein 2)

Schape en ossen, het vee en ook de beesten, het wild
vogels, wat vliegt in de lucht, vis, wat kroelt in de zee. (refrein 1)

Woord van welkom en inleiding op het thema Akke Fokje

Laat ons zingen. Dat hebben we gedaan

-God die we loven, die naar de mens omkijkt

-de mens die het levenswerk van God in handen krijgt

We zitten direct midden in het thema,

wat ook verbeeld is in het bloemstuk en het schilderij.

Twee engeltjes die zingen,

de noten op de muziekstandaard rondom het schilderij

wat gemaakt is door Jan naar aanleiding van de liedregel

'Soms breekt uw licht in mensen door, onstuitbaar'.

De bloemen eromheen, bloeiend en in de knop,

de klimop die ons de weg wijst.

Maar nu: van harte welkom in deze viering.

En natuurlijk wens ik u, jou aan het begin van dit jaar alle goeds toe,

een gezegend nieuwjaar.

Vandaag beginnen we met een nieuwe cyclus 'Laat ons zingen...'

Zes keer zullen we de komende tijd bij verschillende liederen stilstaan.

Vandaag in de tijd zo vlak na kerst, de tijd van de epifanie, staat het loflied centraal.

Voorwaar een hele opgave om daarmee aan de slag te gaan.

Het eerste wat we in de voorbereidingsgroep met elkaar deelden

was onze moeite om in deze tijd met oorlogen en crises,

met verdrietige en slechte dingen die gebeuren,

een loflied te zingen.

Wie is die God die we loven?

Moeten we in plaats van een lofzang aan te heffen niet eerder zwijgen en stil zijn?

Samen gingen we op zoek naar een weg hierin

en we willen u graag meenemen op onze zoektocht.

Het eerste lied in de viering was een loflied. In de liturgie zetten we hoog in. Gods naam is verbonden met de aarde en met ons mensen.

Nu gaan we over tot het kyrië.

Het lied waarin we bidden om ontferming over de nood van de wereld

en we een beroep doen op Gods aanwezigheid daarin.

Het gloria klinkt door het kyrië heen

als klokgelui dat ritme geeft aan ons bestaan.

In de verhalen die we daarna beluisteren,

horen we hoe mensen door het donker op zoek zijn

naar sporen van licht, die betekenis aan hun leven kunnen geven.

Een zoektocht waarbij mensen radeloos zijn,

geen woorden meer hebben, stemmeloos raken en toch weer

Dat deze verhalen

ons inspireren

licht in ons leven te vinden,

licht voor wie leven op deze aarde.

'Eeuwige, stem ons af op uw stem,

op uw stilte...

Spreek ons tegemoet

Uw woord van vrede.'

Laat ons zingen...

Lied Kyrie- en Gloriahymne

Heer, ontferm U, **Heer ontferm U.**
Christus ontferm U, **Christus ontferm U.**
Heer, ontferm U over ons. **Heer ontferm U over ons.**

Tegen het donker laten wij zingen
meer dan een levenlang,
grenzeloos groot heeft Hij hart voor mensen!
Glorie de Eeuwige, Hem alle eer!
Glorie aan God alleen
hoog in de hemelen en hier allerwegen,
hier waar wij wonen vrede voor mensen
al zijn beminden – zijn oog rust op hen.

Glorie, de Eeuwige, Hem alle eer!
Laat onze adem U loven en zingen,
machtige God, U ons leven een lied!
Zegenen wij U al onze dagen,
dragen uw Naam als een vuur met ons mee.
Machtige God, Gij licht zienderogen!
Machtige God, Gij Zoon en Geliefde,
hoor naar ons roepen, vragen om vrede;
draag van ons weg alle dood zelfgekozen,
draag van ons weg heel de wereld van schuld.

Gij zijt de Enige, Gij onze Heer.
Gij toch de eerste, weg voor ons uit!
Onder uw vleugels vinden wij leven,
komen op adem het duister voorbij.

Machtige God alle glorie aan U!
Machtige God, Gij Zoon en Geliefde,
krachtige Geest, alle glorie aan U!

Lezing: 'En toch...' Akke Fokje

Spreekstem (Jan):

*Eigenlijk geloof ik niets
en twijfel ik aan alles, zelfs aan U.*

Dat is wat een vrouw afkomstig uit Mexico uitsprak toen ze schreef:
'Ik begon te twijfelen of U wel echt bestaat,
ik was kwaad en teleurgesteld. Ik wilde alleen maar antwoorden.
Wat wilt U van mij?
Wat wilt U dat ik doe, waarom leef ik nog?
Waarom houdt u mij zo ver weg van mijn familie, mijn land en vrienden?
Waarom houdt U mij hier nadat ik al bijna dood was met alle deuren gesloten en geen
hoop voor de toekomst?'

Deze vrouw werd als kind al ziek en er werd gevreesd voor haar leven.
Toen ze er op haar 28ste nog een aandoening bij kreeg,
gaven ze haar nog zes maanden.
Omdat ze baat kon hebben bij een leven in een land op zeeniveau,
verliet ze Mexico en kreeg ze humanitair asiel in Duitsland.
Uiteindelijk kwam ze in Nederland terecht.
Ze zocht naar betekenis en zin.
Ze gaat door de gesprekken die ze heeft anders naar haar leven kijken.
'Nu op dit moment van mijn leven, denk ik dat het leven is wat het is. Leven en dood zijn
om ons heen. Een ieder van ons deelt het zelfde lot, dezelfde strijd. Het tragische en het
geluk gaan hand in hand.'

'Ik hoop mijn levenskracht niet te verliezen, ik hoop dat ik terug kan kijken op mijn
levenspad en er een moment is dat ik kan denken dat ondanks al het lijden, mijn leven
het waard is om geleefd te zijn.'

'Als ik terugkijk merk ik dat ik dankbaar ben voor wie ik ben, dankbaar voor de kracht
die God mij geeft om elke dag onder ogen te zien **en toch** hoop te houden.'

Koor:

*Eigenlijk geloof ik niets
en twijfel ik aan alles, zelfs aan U.
Maar soms wanneer ik denk,
dat Gij waarachtig leeft,
dan denk ik dat Gij liefde zijt en eenzaam
en dat in zelfde wanhoop, Gij mij zoekt
zoals ik U.*

Lezing: Lukas 1, 5-14, 18-20 en 57-64 Anneke

Toen Herodes koning van Juda was, leefde er een priester die Zacharias heette en tot de priesterafdeling Abia behoorde. Zijn vrouw Elisabet stamde af van Aäron. Beiden waren vrome en gelovige mensen, die zich strikt aan alle geboden en wetten van de Eeuwige hielden. Ze hadden geen kinderen, want Elisabet was onvruchtbaar, en beiden waren al op leeftijd.

Toen de afdeling van Zacharias eens aan de beurt was om de priesterdienst te vervullen, werd er volgens het gebruik van de priesters geloot en werd Zacharias door het lot aangewezen om een reukoffer op te dragen in het heiligdom van de Eeuwige. De samengestroomde menigte bleef buiten staan bidden terwijl het offer werd gebracht. Opeens verscheen hem een engel van de Eeuwige, die aan de rechterkant van het reukofferaltaar stond. Zacharias schrok hevig bij het zien van de engel en hij werd door angst overvallen. Maar de engel zei tegen hem: 'Wees niet bang, Zacharias, je gebed is verhoord: je vrouw Elisabet zal je een zoon baren, en je moet hem Johannes noemen. Vreugde en blijdschap zullen je ten deel vallen, en velen zullen zich over zijn geboorte verheugen.'

Zacharias vroeg aan de engel: 'Hoe zal ik weten of dat waar is? Ik ben immers een oude man en ook mijn vrouw is al op leeftijd.' De engel antwoordde: 'Ik ben Gabriël, die altijd in Gods nabijheid is, en ik ben uitgezonden om je dit goede nieuws te brengen. Maar omdat je geen geloof hebt gehecht aan mijn woorden, die op de voorbestemde tijd in vervulling zullen gaan, zul je stom zijn en niet kunnen spreken tot de dag waarop dit alles gaat gebeuren.'

Toen de dag van haar bevalling was aangebroken, bracht Elisabet een zoon ter wereld. Haar burens en verwanten hoorden hoe barmhartig de Eeuwige voor haar was geweest, en ze verheugden zich samen met haar. Op de achtste dag kwamen ze het kind besnijden, en ze wilden het Zacharias noemen, naar zijn vader. Maar zijn moeder zei: 'Nee, Johannes zal hij heten!' ze zeiden tegen haar: 'Er is niemand in je familie die zo heet.' Ze beduidden zijn vader te laten weten hoe hij het kind wilde noemen. Hij vroeg om een schrijftablet en schreef erop: 'Johannes is zijn naam.' Iedereen was verbaasd. En meteen werd de verlamming van zijn mond en zijn tong ongedaan gemaakt, en hij begon te spreken en loofde God.

Lied:

Ik kan alleen woorden ontmoeten
U niet meer,
maar hiermee houdt het groeten aan
zozeer, dat ik wel moet geloven
dat gij luistert
zoals ik, omgekeerd,
uw stilte in mij hoor.

Overweging Akke Fokje

Overweging Zwanenhofviering 8 januari 2023

'En toch...' verhaal van vrouw uit Mexico
Lukas 1, 5-14, 18-20 en 57-64

We begonnen onze voorbereiding met de vraag
waarvoor zou jij God willen prijzen?
Wij konden daar niet direct antwoord op geven.
We zaten verstrikt in onze ervaringen en beelden
van de oorlog in Oekraïne, die maar geen einde vindt,
de oorlogen elders. De situatie in Iran.
Verstrikt in hoe mensen onderling met elkaar omgaan, niet naar elkaar
luisteren, korte lontjes die ontaarden in boosheid en agressie naar elkaar
en anderen.
We zaten verstrikt in de vele nare en verdrietige dingen die gebeuren.
Het vloog ons naar de keel
en we konden alleen maar stamelen dat prijzen en loven wel erg grote
woorden zijn.
Wij konden misschien wel wat bedenken waarvoor we God konden loven,
maar dat leek zo willekeurig,
dat wij het goed hebben
en mensen, die nota bene in ons midden verblijven,
te maken hebben met familie, vrienden,
die omkomen in de oorlog.
God loven, nee dat konden we niet zonder meer.
En wie is dan die God die we loven in ons lied.
We gingen samen op zoek naar welk loflied
we dan wel kunnen zingen.

In onze zoektocht herkenden we ons in Zacharias.
Zacharias die na zoveel jaren wachten ingeloot wordt
om namens het volk aan God een reukoffer te brengen
en te bidden.
Hij had het niet meer verwacht
dat hij dit hoogtepunt in zijn priesterschap zou beleven,
zoals Elisabet, zijn vrouw, niet meer verwachtte
dat zij de vreugde van het moederschap zou beleven.
Het leek alsof zij aan de zijlijn stonden, toekeken,
hun tijd uitdienden. Zij waren immers oude mensen.

Zacharias doet zijn werk, zijn priesterplicht,
alles keurig zoals voorgeschreven.
Hij is vertrouwd met de gebeden en de tempelzangen,
de rituelen, de traditie.
Niet dat het nog veel in hem losmaakt.
De glans is eraf.
Ze durven niet meer te hopen.
De tijd was voorbij dat er nog iets zou kunnen gebeuren.
Het lijkt alsof God zich verborgen houdt en hen vergeet.

Anders dan de naam van Elisabet en Zacharias doen vermoeden.
Elisabet betekent 'God heeft een eed gezworen'
en Zacharias' naam betekent 'God gedenkt'.
Hoe raak je niet verdwaald in boosheid en teleurstelling
als je daar niets van merkt?
Boosheid die om kan slaan in bitterheid, in sarcasme,
in gelatenheid.
Je sluit je af, zit in jezelf gevangen.
Een tijd van vruchteloosheid, van wanhoop
en duisternis.
Je staat niet meer open voor het onverwachte.
Zoals dat bij alle mensen wel eens het geval is,
bij onze aartsmoeders en aartsvaders,
bij ons mensen nu.
Komt er een andere tijd? Een lichtere?
En hoe komt dat bij ons binnen?

Bij Zacharias door schrik en verwarring heen.
Ineens is er die engel van God,
die zijn levensverhaal een andere wending geeft.
Hij had zich er al bij neergelegd dat hun boek bijna dicht ging.
En nu wordt het weer geopend.
Hij en Elisabet worden achter de zijlijn vandaag gehaald
en in het midden gezet.
Elisabet en hij zullen toch een kind krijgen.
Zij doen ertoe, spelen een rol in de toekomst
die God met mensen voorheeft.
Hun kind zal daarin van betekenis zijn,
anderen de weg naar de vrede wijzen.
Je zult weer blij zijn en vele mensen met jullie.
Zacharias kan het niet horen,
hij heeft geen oren naar het goede nieuws,
hij wil er niet aan: hoe zal ik weten of dat waar is?
Wat is waarheid? Het zal blijken...

...

Tot die dag zal Zacharias stemmeloos zijn.
Hij heeft geen stem om woorden klank te geven,

Iets waarin ook wij ons herkennen.
Dat je geen woorden meer kunt vinden, geen woorden meer hebt,
en zoals Zacharias verstrikt blijft
in je eigen verhaal van wanhoop en teleurstelling,
verdriet en boosheid, bitterheid,
in je eigen kijk op het leven.
Waarom gebeurt dit, hoe kan God nu ineens anders zijn?
Hoe kan er een lach doorbreken
anders dan een schampere, cynische lach
't zal wel.

Je bent met stomheid geslagen.
Dit is de tijd dat het erop aan komt, dat het erom spant.
Of je iets van de nabijheid van God kunt ervaren,
of je een glimp opmerkt van het licht dat naar je toe komt.
Of je weer kan hopen, kan zingen.
Dat niet duisternis je lot is,
dat je niet geboren bent voor het donker.
Het kost tijd die mogelijkheid toe te laten
en daarmee even los te komen van jezelf.
Alles wat afleidt moet tot zwijgen worden gebracht,
zodat het goede nieuws niet ten onder gaat in ongeloof.
In de stilte komt een omslag. En toch...
Er komt een opening voor het licht van Godswege,
dat een nieuw licht werpt op alles,
ons de vrijheid geeft te kiezen voor de liefde.
Het waagstuk van de liefde die mogelijkheden ziet wat wij eerder voor
onmogelijk hielden.
Stemmeloosheid verandert in sprakeloosheid.
Verbittering verandert in verbazing, verwondering.
Je leven komt in een ander licht te staan.
Niet je omstandigheden bepalen je kijk op het leven,
maar dat wat je draagt, wat je dankbaar stemt ondanks alles,
wie je mag zijn voor anderen, wat je betekent,
wie je bent.
We hoorden het in het verhaal van de vrouw uit Mexico.
Door met de hulp van anderen niet verstrikt te blijven in de feiten van je
verhaal, maar mogelijkheden te zien om vanuit een andere invalshoek
naar je leven te kijken. Het hielp haar weer op de been.
Gisteren waren we bij de uitvaart van ons buurmeisje.
Haar moeder zei: ik heb veel vragen waarop ik geen antwoord krijg. Ik
kan geen betekenis geven aan haar dood.
Ik kan wel betekenis geven aan haar leven.
Niet langer bepalen je omstandigheden je kijk op het leven,
maar dat wat je draagt.
We ontdekten het ook zelf in onze voorbereidingsgesprekken.
Hoe we terugkeken op wat we ontvingen van onze ouders en dat door
kunnen geven.
Hoe we beseffen dat wij mensen een eigen verantwoordelijkheid van God
hebben gekregen, dat wij kunnen en moeten kiezen.
Hoe God door mensen werkt en wij geloven in de liefde van mensen voor
elkaar.
Hoe je blij wordt als je een ander gelukkig maakt.

We horen het in het verhaal van Elisabet en Zacharias
als zij hun kind zijn naam geven
tegen de verwachting van de mensen om hen heen in.
Hij zal niet heten naar zijn vader of een ander familielid.

Nee, Johannes is zijn naam. God is genadig.
Toen dat hoge woord eruit was, had Zacharias weer stem.
En hoe anders klinken zijn woorden dan voorheen.
Niet meer plichtmatig de voorgeschreven teksten uitsprekend,
maar met nieuwe stem looft hij God met oude woorden,
die een nieuwe klank krijgen.
De weg naar de lofzang via stemmeloosheid, verstillings, een glimp van
licht, sprakeloosheid en verwondering.

Zacharias looft God omdat God naar mensen omziet
en uitzicht biedt.
Hun zoon Johannes richt onze voeten op de wegen van vrede.
Johannes is een wegbereider.
Zoals ook wij wegbereiders kunnen zijn,
liefde geven aan hen die het nodig hebben.
Zo kunnen wij de lofzang wel zingen.

Er zal nooit, nergens
een begin van redding zijn
als niet tenminste één mens zegt
'hier ben ik'
en ziende om zich heen
zoekt of er nog een is, nog twee of drie
met vonken licht 'hier ben ik'
in hun ogen.

In diepe nacht – geen ster te zien
geen engelenzang te horen –
zullen zij gaan
om wat misschien nog kan,
te hopen valt, te redden is,
om te doen wat moet gedaan
onze voeten richten op de weg van de vrede.

Laat ons zingen en God loven....

Een schoot van ontferming is onze God.
Hij heeft ons gezocht en gezien
zoals de opgaande zon aan de hemel.
Hij is ons verschenen toen wij in
duisternis waren in schaduw van dood.
Hij zal onze voeten richten
op de weg van de vrede.

Collecte

We collecteren voor de Noordopvang Dakloze Asielzoekers
Voor wie best moeite hebben om het leven vreugdevol uit te zingen
Zuster Josephine schrijft zo betekenisvol 'Hun tevredenheid is ook een lied!' Geef vanuit
een goed hart.

Instrumentaal

Voorbede Everdien

In onze zoektocht naar God, bidden en hopen wij
dat God tussen ons, met ons en ook onder ons mag zijn.

Acclamatie:

Keer U om naar ons toe - Keer ons toe naar elkaar.

Soms bijna zonder stem, soms stamelend
maar soms ook lovend en dankend
laat deze gemeenschap hier haar stem horen,
maar willen we ook steeds de stemmen vanuit de hele wereld laten horen:

.....

.....

Acclamatie:

Keer U om naar ons toe - Keer ons toe naar elkaar.

Zijn we even stil met onze eigen gedachten, stil bij onze eigen twijfels en vragen

.....

Moge de Eeuwige ons allen gehoord hebben. Amen

Acclamatie:

Keer U om naar ons toe - Keer ons toe naar elkaar.

Zingen:

Onze Vader in het verborgene
uw Naam moet worden gekend en volbracht
uw rijk van vrede zal worden gevestigd
uw wil geschiede: hemel op aarde.
Geef ons vandaag ons brood, en morgen –
scheld kwijt onze schulden
zoals wij kwijtschelden een ander zijn schuld.
En beproef ons niet boven onze kracht.
En bevrijd ons uit de nacht van onrecht.

Vredeswens Akke Fokje

Wij mogen, als Johannes, licht brengen aan allen die in duisternis zitten,
wij mogen elkaar de weg naar de vrede wijzen
en de liefde een gezicht geven.

'Het licht in mij, groet het licht in jou. Vrede voor ons allen.'

Groeten wij elkaar

Gedicht – Huub Oosterhuis (Songfestival 2007 *Voor Edsilia*)

Laat mij maar zingen
zolang ik nog kan.
Laat mij toch zingen
zolang ik nog ben
bij mijn verstand en bij stem.

Zolang de aarde nog rond is
en vrede een vierkante cirkel
laat mij nog zingen
mijn hart op mijn tong.

Zolang de oorlogen duren
de levenden sterven
de doden niet opstaan

zullen wij zingen..

Zegen Akke Fokje

De Eeuwige zegene en behoede ons
de Eeuwige doe zijn aangezicht over ons lichten
en zij ons genadig
de Eeuwige wendde haar ogen tot ieder van ons
en geve ons vrede.

Slotlied: Aan de liefde

Liefde heeft geen longen maar zij
ademhaalt en zingt en wat zij heeft gezongen
klimt over steile hoogten.

Korte lange vlagen kussen
zwermen zoenen noem je liefde –
dat betonnen knoesten twijgen
groen blad rooie wangen krijgen.
Maar ook harde noten kraken
stenen slijpen tot zij zingen
stenen kloven tot zij stromen, _____

maar ook cederhouten planten
rozenperken in woestijnen, noem je liefde.
Maar ook blinde ogen wenken,
doden drenken noem ik liefde,
en de zon met al zijn felle zachte stralen,
vuursteen tussen diamanten. _____

Liefde heeft niet één paar handen,
geen paar voeten, maar zij treedt je
tot je wijn bent, maar zij kneedt je
voor elkaar tot dagelijks brood.
Liefde heeft geen hart, geen schoot,

maar je wordt uit haar geboren tot je dood.